

CONCENTRACIÓ DE COURE EN AIGÜES RESIDUALS

Material per al professorat

Orientacions didàctiques

Temporització

- 1 hora per a l'experimentació
- 30 minuts per a l'anàlisi de dades

Alumnes als quals s'adreça l'experiència

Alumnes de 2n de Batxillerat

Propostes de recerca

Analitzar la variació de la conductivitat en afegir excés de base

Estudiar la variació de conductivitat en formar-se precipitats diversos

Estudiar processos de formació i redissolució de precipitats a partir de mesures de conductivitat.

Orientacions tècniques

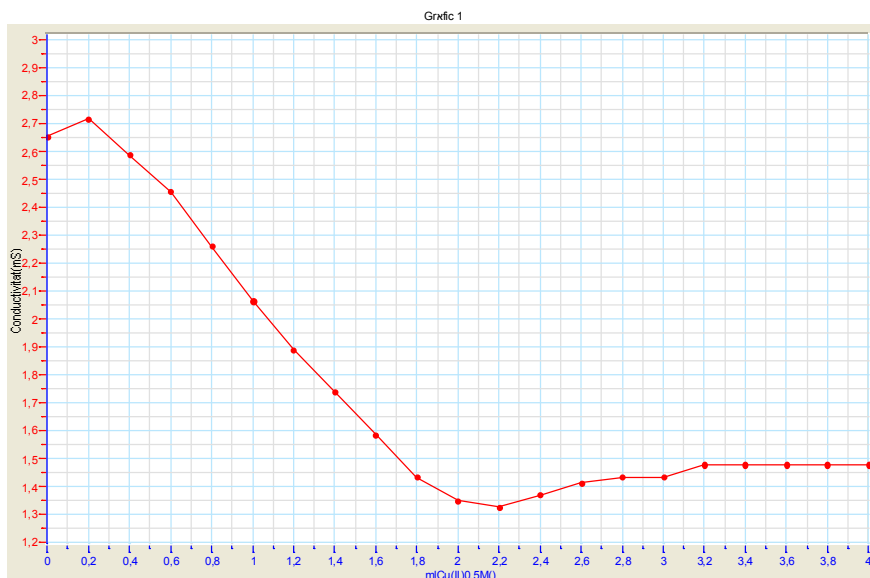

- Com a aigua contaminada amb coure (II) pot agafar-se CuSO_4 0,5 M, en aquest cas es necessiten 2 ml per arribar al punt de conductivitat mínima amb 200 ml de NaOH 0,01 M.
- És convenient que la concentració de la solució de NaOH sigui baixa, ja que el mètode és molt més precís en solucions diluïdes.
- En cas d'agafar aigua amb una concentració de coure més elevada, poden fer-se dilucions de la mateixa per a analitzar-la. Si la concentració és menor, pot posar-se menys quantitat de NaOH 0,01 M.
- És important esperar mig minut, que és el temps de resposta del sensor de conductivitat, abans de fer les lectures.
- Si es fan proves amb altres solucions problema, cal tenir present que la conductivitat de la solució mesurada ha d'estar entre 2 i 100 $\mu\text{S}/\text{cm}$ a 20°C. Si és necessari cal diluir abans de començar.

Conclusions

Resultats esperats

El gràfic mostra la variació de la conductivitat de 200 ml de NaOH 0,01 M en afegir successivament volums de 0,2 ml d'aigua problema contaminada amb coure (II).

Els valors de les conductivitats i volums s'obtenen amb els botons commutar primer cursor i commutar segon cursor

Conductivitat inicial	2,652 mS
Conductivitat mínima	1,326mS
Variació conductivitat	1,326 mS
Volum aigua que ha reaccionat	2,2 ml

Comentari dels resultats

- La reacció iònica que té lloc és $\text{Cu}^{2+}_{\text{aq}} + 2\text{OH}^{-}_{\text{aq}} \rightarrow \text{Cu}(\text{OH})_{2(\text{s})}$

$$0,2 \text{ litres solució NaOH } 0,01\text{M} / 2,2 \cdot 10^{-3} \text{ litres aigua } \times 0,01 \text{ mol NaOH} / \text{litre solució} \times 1 \text{ mol Cu}^{2+} / 2 \text{ mol NaOH} = 0,45 \text{ M}$$

- De manera aproximada diem que a major nombre de ions major és la conductivitat de la solució. Aquest és el motiu pel qual la conductivitat va variant a mesura que es va formant hidròxid de coure (II), No arriba a ser zero per la presència dels ions acompanyants, en aquest cas catió sodi i anió sulfat, al medi.(vegeu ampliació per una explicació més detallada).

- El punt d'equivalència s'agafa quan hi ha un canvi al pendent del gràfic perquè és quan s'ha format tot el precipitat, en el nostre cas si es continua afegint més Cu^{2+} ja no es formarà més precipitat i la conductivitat augmentarà per la presència de ions coure (II) i sulfat al medi.

- El precipitat és de color blau-verd

- Com que es deixa caure la solució de la bureta en addicions de 0,2 ml, les mesures de volum tenen una exactitud de $\pm 0,2$ ml, el que contribueix en fer els càlculs en les mesures de concentració.

Respostes al qüestionari

1. Disseny un procediment per a eliminar el coure (II) d'una aigua contaminada.

- En primer lloc cal calcular la concentració de coure (II) que té l'aigua, pot fer-se amb una valoració conductimètrica amb NaOH.
- Després cal calcular la quantitat de solució de NaOH que es necessita per a fer precipitar tot el coure(II), afegir el volum de solució de NaOH calculat a l'aigua per tal de precipitar el coure,
- tot seguit s'ha de filtrar el precipitat d'hidroxid de coure (II) format.

Ampliació

Pot proposar-se als alumnes fer l'experiència amb l'hidroxid de sodi a la bureta i l'aigua contaminada al vas de precipitats, també poden proposar-se als experiències per a treure altres metalls contaminants de l'aigua o per a calcular-ne les concentracions. Cal tenir present que en alguns casos la conductivitat pot augmentar tot i formar-se un precipitat degut a què cada ió contribueix de manera diferent a la conductivitat global, i en el medi hi ha els ions acompanyants. La magnitud que il·lustra aquesta contribució és la conductància iònica equivalent dels ions a dilució infinita. La conductància és la inversa de la resistència.

A continuació es mostren les conductàncies iòniques molars a dilució infinita d'alguns ions, en $S \cdot cm^2/mol$ (Dades de Vassos i Ewing, 1987)

Ió	Cu^{2+}	Na^+	Fe^{3+}	Ag^+	H^+	SO_4^{2-}	OH^-	NO_3^-
Conductància iònica molar a dilució infinita ($S \cdot cm^2/mol$)	107,2	50,1	204,0	61,9	349,8	160,0	198,6	71,4

Per aquest motiu, a mesura que va formant-se precipitat, la conductivitat varia, perquè es passa de d'uns ions a uns altres. No arriba a ser zero per la presència dels ions acompanyants al medi.

Avaluació

Poden avaluar-se els aspectes següents:

- Coherència en la defensa de la pròpia predicció
- Muntatge experimental correcte
- Bona configuració del programa
- Pulcritud en el treball experimental i endreça del material
- Interpretació de les dades

- Qüestionari
- Informe